

УДК 621.002:658.56

*Жадан М.І.,
канд. екон. наук, доц. кафедра обліку і оподаткування,
Галич М.С.,
Запорізький національний технічний університет*

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ БЕЗНАДІЙНОЮ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ

Постановка проблеми. Сучасний стан розрахунків вітчизняних підприємств характеризується низьким рівнем платіжної дисципліни, нагромадженням значних обсягів заборгованостей на балансах компаній та низькою вірогідністю їх погашення у майбутньому, що загалом свідчить про наявність кризи неплатежів. Зазначене доводить недосконалість наявних систем фінансового менеджменту бізнесу та потребує вдосконалення процедур управління дебіторською заборгованістю як визначальним активом підприємства в процесі забезпечення його платоспроможності, ліквідності та фінансової стійкості загалом [13, с. 114]. За цих умов особливої актуальності набувають питання формування обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень щодо безнадійної

дебіторської заборгованості, оскільки між списанням такої заборгованості та формуванням фінансових результатів існує прямий взаємозв'язок. Тож, обґрунтоване та своєчасне списання безнадійної дебіторської заборгованості, а також правильність його відображення в обліку є запорукою ефективного управління результативністю діяльності суб'єктів господарювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням обліку дебіторської заборгованості та створення резерву сумнівних боргів надавалась увага такими науковцями, як Ф. Бутинець, І. Власова, С. Голов, І. Кравченко, Г. Нашкерська, К. Таранюк, А. Тирінов та ін. У більшості наукових праць дослідників аналізуються окремі аспекти теорії та практики обліку дебіторської заборгованості підприємств, зокрема: сутність дебіторської заборгованості; класифікація дебіторської заборгованості; нормативно-правове регулювання облікового процесу дебіторської заборгованості тощо. Проте до тепер відчувається дефіцит практичних рекомендацій стосовно вирішення проблем формування обліково-аналітичного забезпечення процесу управління безнадійною дебіторською заборгованістю, що і потребує проведення подальших досліджень.

Постановка завдання. Мета статті полягає у вивченні існуючої методики облікового відображення безнадійної дебіторської заборгованості та розробці пропозицій щодо удосконалення нормативно-правової бази з питань формування обліково-інформаційного забезпечення процесу управління безнадійною дебіторською заборгованістю суб'єктів господарювання.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах глобалізації та кризових явищ в Україні відбуваються різноманітні перетворення в діяльності суб'єктів господарювання. Такі обставини вимагають модернізації системи бухгалтерського обліку, одним із центральних елементів якої є облік дебіторської заборгованості.

Актуальність питань з обліку дебіторської заборгованості зумовлена тим, що на сьогодні облік саме безнадійної дебіторської заборгованості, яка пов'язана з проблемою неплатежів, є одним із найбільш складних та суперечливих аспектів у бухгалтерському обліку [6].

Відповідно до п. 4 П(С)БО 10, безнадійна дебіторська заборгованість - поточна дебіторська заборгованість, щодо якої існує впевненість про її неповернення боржником або за якою минув строк позовної давності. Отже, для визнання поточної дебіторської заборгованості безнадійною має виконуватися принаймні одна з таких умов: є впевненість про неповернення заборгованості боржником; минув строк позовної давності [2].

В податковому обліку за правилами пп. 14.1.11 ПКУ до безнадійної заборгованості відносять заборгованість, яка відповідає одній з наступних ознак:

- а) заборгованість за зобов'язаннями, щодо яких минув строк позовної давності;
- б) прострочена заборгованість померлої фізичної особи, за відсутності у неї спадкового майна, на яке може бути звернено стягнення;
- в) прострочена заборгованість осіб, які у судовому порядку визнані безвісно відсутніми, оголошені померлими;
- г) заборгованість фізичних осіб, прощена кредитором, за винятком заборгованості осіб, пов'язаних з таким кредитором, та осіб, які перебувають з таким кредитором у трудових відносинах, та осіб, які перебували з таким кредитором у трудових відносинах, і період між датою припинення трудових відносин таких осіб і датою прощення їх заборгованості не перевищує три роки (раніше уточнення про строк перебування дебітора у трудових відносинах не було. І виходило, що заборгованість будь-яких осіб, які перебували будь-коли з кредитором у трудових відносинах, не підпадає під ознаки безнадійної дебіторської заборгованості з пп. 14.1.11 ПКУ);
- г') прострочена понад 180 днів заборгованість особи, розмір сукупних вимог кредитора за якою не перевищує мінімально встановленого законодавством розміру безспірних вимог кредитора для порушення провадження у справі про банкрутство, а для фізичних осіб – заборгованість, що не перевищує 25 % мінімальної заробітної плати (у розрахунку на рік), установленної на 1 січня звітного податкового року (у разі відсутності законодавчо затвердженої процедури банкрутства фізичних осіб);
- д) актив у вигляді корпоративних прав або неборгових цінних паперів, емітента яких визнано банкрутом або припинено як юридичну особу у зв'язку з його ліквідацією;
- е) сума залишкового призового фонду лотереї станом на 31 грудня кожного року;
- є) прострочена заборгованість фізичної або юридичної особи, не погашена внаслідок недостатності майна зазначеної особи, за умови, що дії щодо примусового стягнення майна боржника не призвели до повного погашення заборгованості;
- ж) заборгованість, стягнення якої стало неможливим у зв'язку з дією обставин непереборної сили, стихійного лиха (форс-мажорних обставин), підтверджених у порядку, передбаченому законодавством;
- з) заборгованість суб'єктів господарювання, визнаних банкрутами у встановленому законом порядку або припинених як юридичні особи у зв'язку з їх ліквідацією [11].

Отже, ДФСУ висуває додаткові вимоги у частині визнання дебіторської заборгованості безнадійною.

Методи обліку безнадійних боргів згідно П(С)БО 10 умовно поділяються на дві групи (рис. 1).

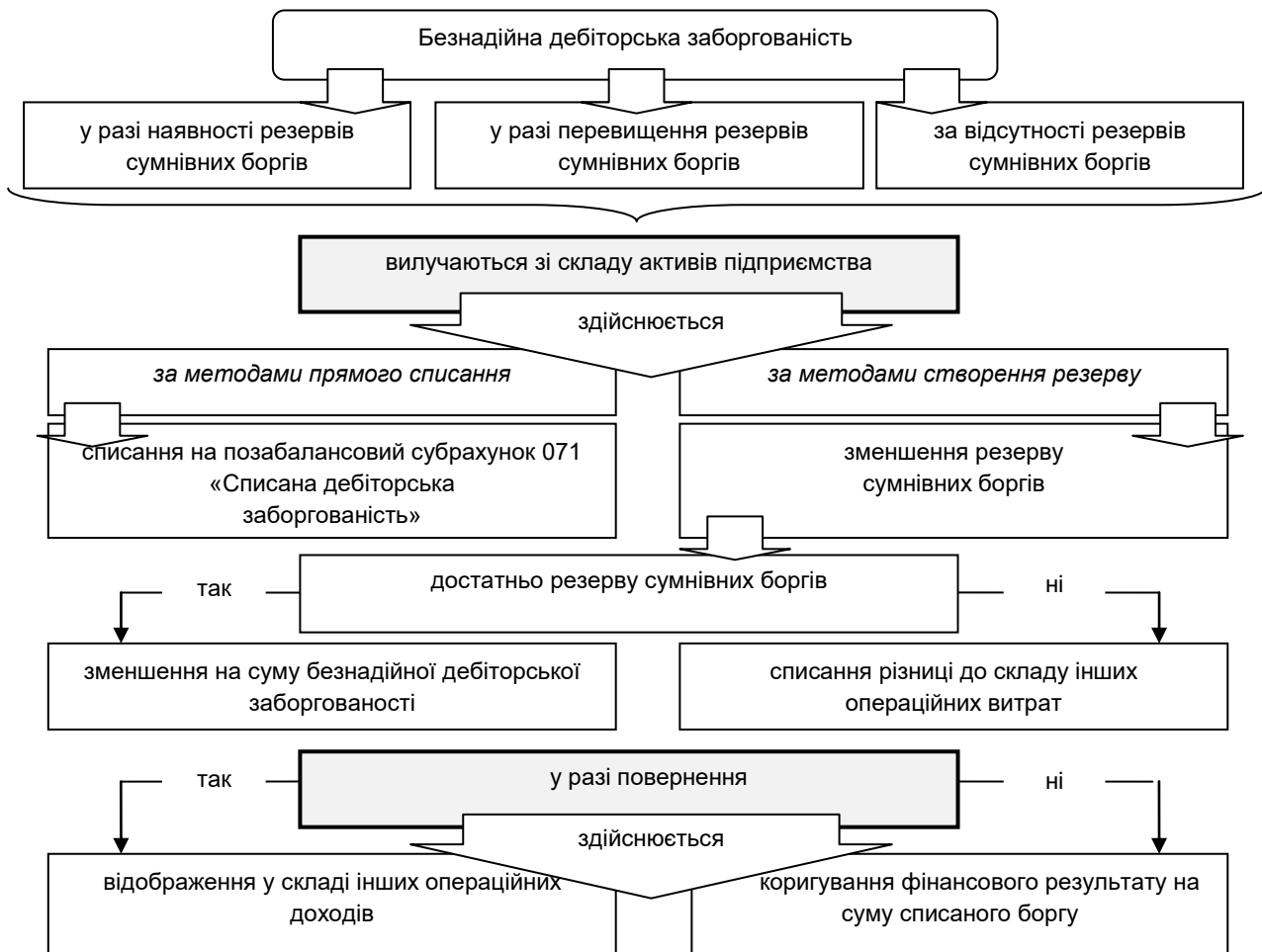

Рис. 1. Методи обліку безнадійних боргів

Джерело: власна розробка

До першої групи належить метод прямого списання, сутність якого полягає в тому, що попередня оцінка і запис безнадійних боргів на окремих рахунках бухгалтерського обліку не здійснюється. Безнадійний борг списується на витрати діяльності в той період, коли стає відомо, що він не буде погашений. Позитивним моментом даного методу є простота у використанні. Проте існуючі недоліки повністю перекреслюють зазначену перевагу:

- складність у визначенні часу, коли дебіторську заборгованість можна вважати безнадійною;
- викривлення реальної картини щодо якості дебіторської заборгованості, що приводить до управлінських помилок [5, с. 69].

До другої групи належать методи виключення безнадійної дебіторської заборгованості з активів з одночасним зменшенням величини резерву сумнівних боргів. За даними методами списанню безнадійної дебіторської заборгованості передують створення резерву.

Згідно п. 8 ПСБО 10, резерв сумнівних боргів пропонується визначати за одним з таких методів:

- застосування абсолютної суми сумнівної заборгованості;
- застосування коефіцієнта сумнівності.

За методом застосування абсолютної суми сумнівної заборгованості величина резерву визначається на підставі аналізу платоспроможності окремих дебіторів. Даний метод слід визнати неефективним, оскільки він потребує значних витрат часу для детального вивчення платоспроможності всіх дебіторів і по суті ґрунтується лише на передбаченнях можливості непогашення дебіторами заборгованості.

За методом застосування коефіцієнта сумнівності величина резерву має розраховуватись множенням суми залишку дебіторської заборгованості на початок періоду на коефіцієнт сумнівності. При цьому коефіцієнт сумнівності може розраховуватись такими способами:

- визначення питомої ваги безнадійних боргів у чистому доході;
- класифікація дебіторської заборгованості за строками непогашення;
- визначення середньої питомої ваги списаної протягом періоду дебіторської заборгованості у сумі дебіторської заборгованості на початок відповідного періоду за попередні 3-5 років [2].

При дослідженні першого способу розрахунку коефіцієнта сумнівних боргів, виходячи з питомої ваги безнадійних боргів у чистому доході, виявлено невідповідність між показниками, на підставі яких він розраховується. Для розрахунку варто використовувати не чистий дохід, а дохід (виручку) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за вирахуванням наданих знижок та повернення проданих товарів, що пояснюється тим, що чистий дохід не містить ПДВ та інших непрямих податків, а до складу безнадійної заборгованості входить ПДВ. Зазначені зміни зроблять показники порівняними, а результат розрахунку економічно обґрунтованим.

Щодо другого способу розрахунку коефіцієнта сумнівних боргів, то слід зазначити, що П(С)БО 10 не передбачено розподіл дебіторської заборгованості за видами залежно від періоду непогашення для розрахунку резерву сумнівних боргів, відсутнє і нормативне регулювання кількості попередніх періодів, що потрібно враховувати для розрахунку. До того ж на практиці може виникнути ситуація існування великої кількості дебіторів з різними строками непогашення, що зробить застосування цього методу практично неможливим через високу трудомісткість процесу [3, с. 80].

Щодо останнього способу розрахунку коефіцієнта сумнівних боргів, з середньої питомої ваги списаної протягом періоду дебіторської заборгованості доречними є погляди деяких науковців про суттєвий недолік зазначеного методу, а саме розрив у часі визнання доходів від продажу та витрат на сумнівну і безнадійну заборгованість. При його використанні резерв у всіх випадках формується в іншому обліковому періоді, ніж визнається сума дебіторської заборгованості та доходу від реалізації, що не дозволяє реально оцінити дебіторську заборгованість і тим самим ускладнює її відображення у фінансовій звітності [3, с. 81].

Працюючи над питаннями досконалості методики розрахунку коефіцієнта сумнівності, а отже і резерву сумнівних боргів, науковцями та практиками запропоновано цілий ряд інших методик розрахунку коефіцієнта сумнівних боргів, проте вони не набули поширення з причини недостатності обґрунтування, набуття лише рекомендаційного характеру та невизнання їх на законодавчому рівні.

Правильність же визначення коефіцієнта сумнівних боргів відіграє вагоме значення у прийнятті управлінських рішень, оскільки за умови достатності суми нарахованого резерву сумнівних боргів виключення безнадійної дебіторської заборгованості з активів здійснюється з одночасним зменшенням величини резерву сумнівних боргів. У разі недостатності суми нарахованого резерву сумнівних боргів безнадійна дебіторська заборгованість має списуватись з активів на інші операційні витрати. Поточна дебіторська заборгованість, щодо якої створення резерву сумнівних боргів не передбачено, у разі визнання її безнадійною має списуватись з балансу з відображенням у складі інших операційних витрат [7]. Тож, процедура нарахування резерву сумнівних боргів надзвичайно важлива. Адаже надає можливість, з одного боку, об'єктивно, без безпідставного завищення оцінити активи підприємства, з іншого – неупереджено, на підставі чітких розрахунків, відобразити витрати підприємства, що в останньому підсумку впливає на визначення фінансового результату за звітний період [10, с. 40].

Відмінність відображення інформації про безнадійну дебіторську заборгованість у податковому обліку полягає у тому, що згідно пп. 139.2.2 ПКУ у разі списання дебіторської заборгованості, яка відповідає ознакам, встановленим пп. 14.1.11 ПКУ, щодо якої не створено резерв сумнівних боргів, фінансовий результат до оподаткування підлягає збільшенню на суму списаної заборгованості.

Водночас зменшення фінансового результату, згідно з пп. 139.2.2 ПКУ, здійснюється лише на суму дебіторської заборгованості, яка відповідає ознакам пп. 14.1.11 ПКУ, чинним на дату її списання, незалежно від того, чи створено резерв сумнівних боргів за такою заборгованістю [8].

До того ж варто зауважити, що під час списання безнадійної дебіторської заборгованості підприємство визнає витрати на загальну суму такої заборгованості за даними бухгалтерського обліку, тобто з урахуванням податку на додану вартість, у разі якщо за договором ПДВ є складовою суми авансу за товар [12].

Таким чином, фінансовий результат до оподаткування зменшується лише тоді, коли здійснюється коригування у бік зменшення резерву сумнівних боргів, і на цю суму збільшується фінансовий результат до оподаткування відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності [9].

Зазначені дії вчиняють суб'єкти господарювання, які коригують фінансовий результат та визначають різниці згідно норм ПКУ на загальних підставах.

Для платників податку на прибуток, у яких річний дохід від будь-якої діяльності (за вирахуванням непрямих податків), визначений за правилами бухгалтерського обліку за останній річний звітний (податковий) період не перевищує 20 млн. грн., об'єкт оподаткування згідно пп.134.1.1 ПКУ може визначатися без коригування фінансового результату до оподаткування на усі різниці (крім від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових (звітних) років), визначені відповідно до положень III розділу ПКУ. Це означає, що списана заборгованість має бути врахована у витратах (а, відповідно, і у фінрезультаті до оподаткування) без застосування коригувань, передбачених п. 139.2 ПКУ [11].

Такі платники мають право прийняти рішення про незастосування коригувань фінансового

результату до оподаткування на усі різниці (крім від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових (звітних) років), визначені відповідно до положень III розділу ПКУ, не більше одного разу протягом безперервної сукупності років, в кожному з яких виконується цей критерій щодо розміру доходу. Про прийняті рішення платники податку зазначають у податковій звітності з податку на прибуток, що подається за перший рік в такій безперервній сукупності років. В подальші роки такої сукупності коригування фінансового результату також не застосовуються (крім від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових (звітних) років) [4].

На перший погляд, у податковому обліку безнадійну дебіторську заборгованість списати значно складніше ніж у бухгалтерському, оскільки для цього необхідна постановка суду про визнання заборгованості безнадійною. Проте це хибна думка, оскільки у бухгалтерському обліку вилучити безнадійну дебіторську заборгованість набагато складніше з причини недосконалості методики її списання та створення резерву сумнівних боргів, визначених П(С)БО 10.

Отже, вважаємо, що основоположним фактором, який впливає на процес управління безнадійною дебіторською заборгованістю, слід визнати нормативну базу, яка регламентує як її облік, так і оподаткування. Дослідження показало, що законотворці не сприяють тому, щоб допомогти найефективніше налагодити обліковий процес. Це стосується і регулювання договірних відносин, а найголовніше - процесу створення резерву сумнівних боргів під дебіторську заборгованість [1, с. 23]. Тож, з метою удосконалення методики облікового відображення вилучення безнадійної дебіторської заборгованості та обґрунтованого створення резерву сумнівних боргів вважаємо за доцільне внести зміни до П(С)БО 10 в частині:

– визначення дати нарахування резерву сумнівних боргів шляхом покладення обов'язків на суб'єктів господарювання, зокрема визначати резерв сумнівних боргів поквартально за результатами інвентаризації дебіторської заборгованості перед складанням звітності, що дозволить: отримувати інформацію про суми вилучення безнадійної дебіторської заборгованості в межах та понад резерв сумнівних боргів, вчасно створювати та використовувати резерв сумнівних боргів, достовірно відображати у фінансовій звітності реальну дебіторську заборгованість тощо;

– визначення терміну перебування списаної заборгованості на позабалансовому обліку;

– організації єдиної інформаційної бази облікових даних щодо безнадійної дебіторської заборгованості суб'єктів господарювання.

Висновки з проведеного дослідження. За результатами дослідження приходимо до висновку, що основоположним фактором, який впливає на процес управління безнадійною дебіторською заборгованістю, є нормативна база, яка регламентує як її облік, так і оподаткування. Тож, з метою удосконалення обліку безнадійної дебіторської заборгованості та обґрунтованого створення резерву сумнівних боргів вважаємо за доцільне внести зміни до П(С)БО 10 в частині удосконалення методики вилучення безнадійної дебіторської заборгованості та методики розрахунку коефіцієнта сумнівності, що дозволить створити належне обліково-аналітичне забезпечення процесу управління безнадійною дебіторською заборгованістю.

Бібліографічний список

1. Бабій Л.І. Вдосконалення обліку безнадійної дебіторської заборгованості / Л.І. Бабій // Економіка та держава. – 2012. - № 9. – С. 23-25.
2. Дебіторська заборгованість : Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua/go/z0288-00>.
3. Євлаш Т.О. Особливості створення та списання резерву сумнівних боргів в обліку / Т.О. Євлаш, О.В. Топоркова // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2012. – Випуск 2(45). – С. 80-87.
4. Єгорова Ю. Списання дебіторської заборгованості: наслідки щодо податку на прибуток та ПДВ / Ю. Єгорова [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://auditorskaya-finansybiznesaudi.zakupka.com/>.
5. Єлісеєва О. Проблеми обліку дебіторської заборгованості підприємств у контексті розвитку товарного кредитування / О. Єлісеєва, В. Гуня, В. Бедозерцева // Економіст. – 2012. - № 11. – С. 68-73.
6. Жарикова А. Проблеми обліку простроченої дебіторської заборгованості / А. Жарикова [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://www.irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe.
7. Індивідуальна податкова консультація ГУ ДФС від 28.07.2017 р. № 1426/6/99-99-15-03-02-15/ІПК [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.taxlink.ua/ua/tax.../dfsu-1426699-99-15-03-02-15ipk>.
8. Індивідуальна податкова консультація ГУ ДФС від 22.08.2017 р. № 1707/ІПК/04-36-12-32-20 [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.taxlink.ua/ua/tax.../dfsu-1707-04-36-12-32-20ipk>.
9. Лист ДФС від 11.01.2017 № 273/6/99-99-15-02-02-15 [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.sfs.gov.ua/baneryi/podatkovyi-konsultatsii/.../71103.html>.

10. Панасюк І.П. Проблеми формування резерву сумнівних боргів при обліку безнадійної заборгованості / І.П. Панасюк, Ю.В. Якимчук // Формування ринкових відносин в Україні. – 2016. - № 5(180). – С. 40-43.
11. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
12. Списуємо безнадійну дебіторську заборгованість [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <https://ligazakon.net/.../NZ174808-SPYSUYEMO-BEZNAD>.
13. Тирінов А.В. Особливості визнання та облікової оцінки дебіторської заборгованості підприємства / А.В. Тирінов // Економічний вісник Запорізької державної академії. - 2016. - Випуск 5-2(05). – С. 114-120.

References

1. Babii, L.I. (2012), "Improvement in the accounting of uncollectible receivables", *Ekonomika ta derzhava*, no. 9, pp. 23-25.
2. Debtorska zaborhovanist [Accounts receivable], Polozhennia (standart) bukhhalterskoho obliku 10 [Accounting Regulation (Standard) 10], available at: <http://www.zakon.rada.gov.ua/go/z0288-00> (access date October 02, 2017).
3. Yevlash, T.O. and Toporkova, O.V. (2012), "Features of creating and writing off a reserve of doubtful debts in the accounting", *Visnyk sotsialno-ekonomichnykh doslidzhen*, Issue 2(45), pp. 80-87.
4. Yehorova, Yu. "Write-off of receivables: effects on income tax and VAT", available at: <http://auditorskaya-finansybiznesaudi.zakupka.com/> (access date October 02, 2017).
5. Yelisieieva, O, Hunia, V. and Biedoziertseva, V. (2012), "Problems account receivable of enterprises in the context of development of commercial lending", *Ekonomist*, no. 11, pp. 68-73.
6. Zharykova, A. "Problems of accounting for overdue receivables", available at: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/.../cgirbis_64.exe (access date October 02, 2017).
7. *Indyvidualna podatкова konsultatsiia HU DFS vid 28.07.2017 r. № 1426/6/99-99-15-03-02-15/IPK* [Individual Tax Advice of the SFS dated 28.07.2017 no. 1426/6/99-99-15-03-02-15/IPK], available at: <http://www.taxlink.ua/ua/tax.../dfsu-1426699-99-15-03-02-15ipk> (access date October 03, 2017).
8. *Indyvidualna podatкова konsultatsiia HU DFS vid 22.08.2017 r. № 1707/13K/04-36-12-32-20* [Individual Tax Advice of the SFS dated 22.08.2017 no. 1707/13K/04-36-12-32-20], available at: <http://www.taxlink.ua/ua/tax.../dfsu-1707-04-36-12-32-20ipk> (access date October 03, 2017).
9. *Lyst DFS vid 11.01.2017 № 273/6/99-99-15-02-02-15* [Letter of SFS dated no. 11.01.2017 no. 273/6/99-99-15-02-02-15], available at: <http://www.sfs.gov.ua/baneryi/podatkovi-konsultatsii/.../71103.html> (access date October 04, 2017).
10. Panasiuk, I.P. and Yakymchuk, Yu.V. (2016), "Problems of forming a reserve of doubtful debts when accounting for *uncollectible receivables*", *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini*, no. 5(180), pp. 40-43.
11. Verkhovna Rada Ukrainy (2010), Podatkovyi kodeks Ukrainy [Tax Code of Ukraine], Zakon Ukrainy dated 02.12.2010 no. 2755-VI, available at: <http://www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (access date October 04, 2017).
12. *Spysuiemo beznadiinu debtorsku zaborhovanist* [Write off *uncollectible receivables*], available at: <https://ligazakon.net/.../NZ174808-SPYSUYEMO-BEZNAD> (access date October 04, 2017).
13. Tyrinov, A.V. (2016), "Features of recognition and accounting of accounts receivable enterprise", *Ekonomichnyi visnyk Zaporizkoi derzhavnoi akademii*, Issue 5-2(05), pp. 114-120.

Жадан М.І., Галич М.С. ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ БЕЗНАДІЙНОЮ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ

Мета. Розробка пропозицій щодо удосконалення нормативно-правової бази з питань формування обліково-інформаційного забезпечення процесу управління безнадійною дебіторською заборгованістю суб'єктів господарювання.

Методика дослідження. В процесі дослідження використані такі методи: теоретичного узагальнення та порівняння - стали підґрунтям вивчення методики облікового відображення безнадійної дебіторської заборгованості підприємства у відповідності до П(С)БО 10; логічний метод, методи індукції та дедукції, групування та узагальнення - виступили основою доведення взаємозв'язку безнадійної дебіторської заборгованості та фінансового результату підприємства; графічний метод - використано при побудові схеми методів облікового відображення безнадійної дебіторської заборгованості; монографічний метод - використано при викладенні результатів дослідження.

Результати. Доведено потребу внесення змін до діючих нормативно-правових актів з регулювання питань обліку безнадійної дебіторської заборгованості та створення резервів сумнівних боргів. Розроблено пропозиції щодо внесення змін до П(С)БО 10 з метою формування належного обліково-інформаційного забезпечення процесу управління безнадійною дебіторською заборгованістю суб'єктів господарювання.

Наукова новизна. Розроблено конкретні пропозиції щодо внесення змін до П(С)БО 10 в частині визначення коефіцієнта сумнівності, а отже і резерву сумнівних боргів, які дозволять посилити контроль за ефективністю прийняття управлінських рішень щодо вилучення безнадійної дебіторської заборгованості.

Практична значущість. Основні положення даного дослідження у формі пропозицій та методичних рекомендацій можуть бути використані суб'єктами господарювання при формуванні облікової політики підприємства в частині обліку безнадійної дебіторської заборгованості та створення резервів сумнівних боргів.

Ключові слова: безнадійна дебіторська заборгованість, резерв сумнівних боргів, коефіцієнт сумнівності, метод прямого списання, метод створення резерву.

Zhadan M.I., Halych M.S. ACCOUNTING AND ANALYTICAL PROVISION OF THE PROCESS OF MANAGEMENT OF UNCOLLECTIBLE RECEIVABLES

Purpose. The study of the existing method of accounting for uncollectible receivables and the development of proposals for improving the legal and regulatory framework for the formation of the accounting and information provision of the process of management of uncollectible receivables of economic entities.

Methodology of research. In the process of research, the following methods have been used: theoretical generalization and comparison have become the basis for studying the methodology of accounting of uncollectible receivables of the enterprise in accordance with Regulation (standard) of accounting 10; the logical method, the methods of induction and deduction, grouping and generalization were the basis of proof of the relationship of uncollectible receivables and financial results of the enterprise; the graphic method was used in constructing a scheme of methods of accounting of uncollectible receivables; the monographic method was used in presenting the results of the research.

Findings. The necessity of making changes to the current legal acts on the regulation of issues of accounting of uncollectible receivables and the creation of reserves of doubtful debts was been proved. Proposals for introducing amendments to Regulation (standard) of accounting 10 were developed with the purpose of formation of proper accounting and information provision of the process of management of uncollectible receivables of economic entities.

Originality. Concrete proposals for amending amendments to Regulation (standard) of accounting 10 have been developed regarding the determination of the coefficient of doubt, and hence the reserve of doubtful debts that will strengthen the control over the effectiveness of making managerial decisions for the recovery of uncollectible receivables.

Practical value. The main provisions of this study, in the form of proposals and methodological recommendations, can be used by business entities when forming the accounting policy of the enterprise in terms of accounting of uncollectible receivables and creating reserves of doubtful debts.

Key words: uncollectible receivables, reserve of doubtful debts, coefficient of doubt, direct write-off method, reserve creation method.

Жадан М.И., Галич Н.С. УЧЕТНО-АНАЛИТИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ПРОЦЕССА УПРАВЛЕНИЯ БЕЗНАДЕЖНОЙ ДЕБИТОРСКОЙ ЗАДОЛЖЕННОСТЬЮ

Цель. Разработка предложений по совершенствованию нормативно-правовой базы по вопросам формирования учетно-информационного обеспечения процесса управления безнадежной дебиторской задолженностью субъектов хозяйствования.

Методика исследования. В процессе исследования использованы следующие методы: теоретического обобщения и сравнения – стали основой изучения методики учетной отображения безнадежной дебиторской задолженности предприятия в соответствии с П(С)БУ 10; логический метод, методы индукции и дедукции, группировки и обобщения – выступили основой доказательства взаимосвязи безнадежной дебиторской задолженности и финансового результата предприятия; графический метод – использован при построении схемы методов учетной отражения безнадежной дебиторской задолженности; монографический метод – использован при изложении результатов исследования.

Результаты. Доказано необходимости внесения изменений в действующие нормативно-правовые акты по регулированию вопросов учета безнадежной дебиторской задолженности и создания резервов сомнительных долгов. Разработаны предложения по внесению изменений в П(С)БУ 10 с целью формирования надлежащего учетно-информационного обеспечения процесса управления безнадежной дебиторской задолженностью субъектов хозяйствования.

Научная новизна. Разработаны конкретные предложения о внесении изменений в П(С)БУ 10 в части определения коэффициента сомнительности, а следовательно и резерва сомнительных долгов, которые позволят усилить контроль за эффективностью принятия управленческих решений по изъятию безнадежной дебиторской задолженности.

Практическая значимость. Основные положения данного исследования в форме предложений и методических рекомендаций могут быть использованы субъектами хозяйствования при формировании учетной политики предприятия в части учета безнадежной дебиторской задолженности и создания резервов сомнительных долгов.

Ключевые слова: безнадежная дебиторская задолженность, резерв сомнительных долгов, коэффициент сомнительности, метод прямого списания, метод создания резерва.